

обсязі – 11 169 грн. (три мінімальних заробітних плати);

➤ неотримання мінімальних державних гарантій в оплаті праці (наприклад, несплата за роботу в нічний час, роботу у вихідний або святковий день, понаднормову роботу та ін.) – 37 230 грн. за кожного працівника (десять мінімальних заробітних плат);

➤ недопуск до проведення перевірки або створення перешкод у її проведенні – 11 169 грн. (три мінімальних заробітних плати);

➤ недопуск до проведення перевірки з питань виявлення таких порушень, як: фактичний допуск працівника до роботи без оформлення трудового договору (контракту); оформлення працівника на неповний робочий час в разі фактичного виконання роботи повний робочий час, встановлений на підприємстві; виплата заробітної плати (винагороди) без нарахування і сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та податків – 372 300 грн. за кожен факт недопущення до проведення перевірки (сто мінімальних заробітних плат);

➤ інші порушення вимог законодавства про працю – 3723 грн. (одна мінімальна заробітна плата).

Штраф сплачується протягом одного місяця з дня прийняття постанови про його накладення, про що суб'єкт господарювання або роботодавець повідомляють Держпраці чи її територіальний орган. Постанова про накладення штрафу може бути оскаржена у судовому порядку. Не сплачений добровільно штраф стягується в примусовому порядку органами виконавчої служби.

УДК 336.745

А.С. Авдєєнко (НАУ ім. М.Є. Жуковського «ХАІ», Харків)

ФІНАНСОВА ГРАМОТНІСТЬ ТА ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЇЇ РІВНЯ

В умовах сучасності уряди багатьох розвинених держав прийшли до розуміння того, що освічені, впевнені в собі громадяни, які спроможні взяти на себе більшу відповідальність за особисті фінанси та відігравати активну роль на ринку фінансових послуг, формують міцну основу для успішного розвитку суспільства.

Фінансова грамотність стала світовим рухом. Швидкими темпами створюються національні програми підвищення фінансової

грамотності споживачів фінансових послуг, особливо після світової фінансової кризи. Важливу роль в цьому процесі відіграє сама держава. Так як для ефективного виконання функцій щодо підвищення рівня фінансової грамотності країна повинна співпрацювати з іншими зацікавленими сторонами, зокрема необхідна співпраця з приватним сектором, фінансовими установами.

Проблеми підвищення рівня фінансової грамотності населення та її вплив на фінансову поведінку домогосподарств давно перебувають у полі зору зарубіжних вчених і керівників урядів розвинених країн світу, адже фінансово грамотне населення здатне попереджати бідність, приймати більш ефективні та зважені фінансові рішення, сприяє стабільному розвитку фінансових ринків та стимулює економічне зростання в країні.

Варто зауважити, що вигоди від високого рівня фінансової грамотності населення розподіляються між різними суб'єктами, основними з яких є:

1) споживачі фінансових продуктів та послуг, які отримують віддачу від власних коштів; захищаються від випадковостей; мінімізують ризики та надмірну заборгованість; економлять на платежах; обезпечують себе від фінансових зловживань тощо;

2) фінансові установи, організації (зростання довіри населення до фінансової системи держави збільшує обсяг фінансових операцій, попит на фінансові продукти, зменшує витрати на маркетинг; знижує фінансові ризики, фінансові втрати, зменшує кількість проблемних операцій);

3) регулятори фінансового ринку (Національний банк України);

4) уряд – завдяки забезпеченню економічного зростання та підвищення добробуту населення;

5) роботодавці.

Таким чином, основними організаторами та спонсорами програми фінансової грамотності повинні виступати як держава, так і неурядові організації та комерційні структури.

Сьогодні проблему підвищення рівня фінансової грамотності можна віднести до міжнародної, тому що вона прямо пов'язана зі зростанням конкурентоспроможності держави та її фінансовою безпекою.

Щодо України, то в міжнародному рейтингу за індексом конкурентоспроможності у 2012 році зайняла 82 місце з-поміж 142 країн, опинившись між Румунією та Грузією. Зрозуміло, що дана ситуація обумовлена й рівнем фінансової грамотності. Але на жаль на тлі останніх фінансових подій в Україні та реакції на них громадян

піднімається все той же висновок: в Україні низький рівень фінансової грамотності населення.

Так як через недостатню обізнаність про фінансові установи, кожен другий заощаджує вдома, при цьому щоденно втрачаючи свої кошти. Характерним є також значна недовіра до фінансових установ у кожного четвертого українця через гіркий досвід з банківськими установами щодо споживчого кредиту. При цьому, з тих хто мав проблеми при користуванні фінансовою послугою мізерна частина відстоює свої права, подає скаргу у відповідні органи і як результат втрачає довіру до всіх фінансових установ просто через незнання. Насправді, в більшості українців склалося відверто пасивне ставлення до створення власного добробуту та зовсім нерозвинута філософія «опори на власні сили». Виявляється, що 39 % населення нашої країни не мають банківських рахунків. Більшість українців користуються лише базовими фінансовими послугами, серед яких: оплата комунальних платежів через банк (72 %); користування банківським рахунком та пластиковою карткою (68 %); споживчий кредит (30 %); проведення платежів через термінали платіжних систем (38 %); користуються послугою переказу грошей через банк (92%); обмін валюти (31 %) та інше.

Однак, українці практично не користуються так званими інвестиційними послугами, зокрема, такими фінансовими інструментами, як акції, облігації або інвестування в недержавні пенсійні чи інвестиційні фонди.

Проте понад 60 % українців вважають себе фінансово грамотними, однак близько 20 % з них змогли дати 5 правильних відповідей на 7 простих математичних запитань, без яких неможливо управляти власними фінансами. Кожен третій українець вважає, що купувати речі в кредит є виправданим. Все це свідчить про низький рівень фінансової грамотності населення. При цьому населення не зацікавлене в отриманні більшого обсягу інформації про фінансові продукти.

Фінансова криза в Україні дала зрозуміти, що існує потреба у кращих стандартах розкриття інформації та реалізації фінансових послуг для споживачів. Існує цільова програма, розроблена світовим банком, – «Стратегія захисту прав споживачів і фінансова грамота України 2012-2017». Вона передбачає комплекс заходів, що реалізується спільно з випуском друкованих довідників, проведенням лекцій, семінарів.

Роботу, спрямовану на підвищення рівня фінансової грамотності населення, започаткував і Національний банк України, з ініціативи котрого розроблено Програму підвищення рівня фінансової грамотності населення та план заходів на її виконання, яким передбачено:

– проведення тренінгів, круглих столів для банківської спільноти, журналістів і студентів;

– написання книжок із фінансової грамотності для дітей та глосарію банківської термінології, розрахованого на широке коло читачів, які цікавляться практичними питаннями розвитку банківської системи України;

– проведення інтерв'ю з керівниками Національного банку України для ознайомлення широких верств населення з діяльністю регулятора.

Фінансово грамотні люди більшою мірою захищені від фінансових ризиків і непередбачуваних ситуацій. Вони відповідальніше ставляться до управління особистими фінансами, здатні підвищувати добробут за рахунок розподілу наявних грошових ресурсів і планування майбутніх витрат, адже, фінансово обізнаний громадянин буде сприяти розвитку економіки.

Підсумовуючи викладене вище, зазначимо, що успішність адаптації домогосподарства до нестабільних умов ринкового середовища залежить від уміння обирати найдоцільнішу і найоптимальнішу стратегію фінансової поведінки.

УДК 336.1.07:336.226.322

І.С. Андрущенко, канд. екон. наук (*ХДУХТ, Харків*)

С.В. Мирошник, магістрант (*ХДУХТ, Харків*)

ЕЛЕКТРОННЕ АДМІНІСТРУВАННЯ ТА ВІДШКОДУВАННЯ ПДВ

Система електронного адміністрування ПДВ – технічний засіб, що спрямований на забезпечення обліку адміністрування ПДВ. Основне призначення системи – безперервний контроль формування та відшкодування ПДВ. Головною складовою системи електронного адміністрування ПДВ є електронний рахунок, який автоматично відкривається платникам ПДВ в системі електронного адміністрування.

Платник податку має право зареєструвати податкові накладні та/або розрахунки коригування в Єдиному реєстрі податкових накладних на суму податку (Σ Накл), обчислену за такою формулою:

$$\Sigma_{\text{Накл}} = \Sigma_{\text{НаклОтр}} + \Sigma_{\text{Митн}} + \Sigma_{\text{ПопРах}} + \Sigma_{\text{Овердрафт}} - \Sigma_{\text{НаклВид}} - \Sigma_{\text{Відшкод}} - \Sigma_{\text{Перевищ}}$$